

PURA: “VANNOMRÅDE BUNNEFJORDEN MED ÅRUNGEN- OG GJERSJØVASSDRAGET”

Møtegruppe: Prosjektgruppe PURA

Til stede: Anita Borge, vannområdeleder PURA – AB
 Knut Bjørnskau, Nordre Follo kommune – KB
 Odd Henning Unhjem for Anne-Bergitte Thinn, Frogn kommune - OHU
 Nora Hoff, Nesodden kommune - NH
 For Trygve Kvarme, Ås kommune – TK: Karoline Dahl Myrstad – KDM
 Terje Laskemoen, Oslo kommune – TL
 Tom Wetlesen, Akershus bondelag – TW
 Håvard Hornnæs, Statsforvalteren i Oslo og Viken, klima- og miljøvernadv.
 – HH
 Estrella Fernandez, Viken fylkeskommune – EF

Forfall: Arne Ivar Sletnes, Follo landbrukskontor – AIS
 Ola R. Eide, Statens vegvesen – ORE

Møteleder: Anita Borge

Møtested: Møterom Store salong, Ås kulturhus

Møtetid: 13.04.2023 kl. 09:00 – 12:10 inkl. lunch

Neste møte: 20.06.2023 kl. 09:00 – ca. 12:30 i Store salong, Ås kulturhus, dersom ingen annen beskjed gis om møtested

Referent: Nora Hoff

Forkortelser i kolonne for "Ansvarlig": Se liste over "Til stede" og "Forfall"

Sak nr.	Tema	Vedtak / oppfølging	Ansv
1	Godkjenning av referat fra møtet 13.12.2022	Det var ingen kommentarer til forslag til referat. <u>Vedtak:</u> Referatet godkjennes og legges ut på web-siden.	AB

2	Vannområdets organisasjon	<p><u>Prosjektgruppen:</u> - Frogn kommune: Gro Ravne er erstattet av Anne-Bergitte Thinn. Odd Henning Unhjem fortsetter som stedfortreder. - Akershus Bondelag: Tom Wetlesen erstattes av Erik Wetlesen.</p> <p><u>Temagruppe Landbruk:</u> - Ås Landbrukslag: Tom Wetlesen erstattes av Erik Wetlesen. - Nordre Follo kommune: Heidi Yvonne Paulsen erstattes av ny ressurs som skal ansettes innen skogforvaltning i kommunen. Sissel Katrine Gransæther er kontaktperson i kommunen frem til erstatter for Heidi er på plass.</p> <p><u>Temagruppe Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse (KOS):</u> - Nesodden kommune: Øystein Myhrvold er erstattet av Andrea Borge. - Frogn kommune: Erika Brun erstattes av Sturle Holan.</p> <p>I tillegg har Statens vegvesen varslet at de bytter ut Ola Rosing Eide fra vannområdenes organisasjon. Ny person er Elisabeth Emilie Syse, i kompaniskap med Solveig Johannessen. De går inn i prosjektgruppen og temagruppe Biologi/limnologi. Det vil også bli viktig å opprettholde kontakten med Statens vegvesens prosjektkontor på Nordby ifm. lokale vei- og tunellutbygginger (nye E18, E134).</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p>	AB
3	Økonomi	<p>• <u>Miljødirektoratets søknadsordning vannmiljøtiltak – generell vannforvaltning 2023:</u> Søknad fra PURA 14.01.2023 om tilskudd til 3. års reguleringsfiske i Østensjøvann – resultat: Kr. 200.000 tildelt ved tildelingsbrev av 18.03.2023.</p> <p>Tilskudd som ble tildelt etter at agenda for dette møtet ble sendt ut:</p> <p>• <u>Innmelding av behov for plan- og prosessmidler til Viken fylkeskommune 2022:</u> PURA meldte i november 2022 inn behov for midler til en rekke aktiviteter, ref. siste møte i prosjektgruppen 13.12.2023. Resultat: Kr. 100.000 bevilget til flomberegninger og flomsonekart for Storgrava – leveranse fra konsulent. Midlene overføres Frogn kommune.</p> <p>• <u>Innmelding av behov for statlige fagmidler for restaureringsprosjekter til Viken fylkeskommune 2023:</u> PURA meldte i januar 2023 inn behov for midler til 3. års reguleringsfiske i ØST. Vi har fått bevilget kr. 250.000.</p>	AB
4	Veileder for vannmiljø i arealplanlegging og §12 i vannforskriften	<p>Miljødirektoratet starter opp arbeid med å utarbeide en veileder for vannmiljø i arealplanlegging og §12 i vannforskriften. Målet til Miljødirektoratet er at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) planleggere skal kunne mer om vannforvaltning 2) de som jobber med miljø/vannforvaltning skal kunne mer om planlegging og plansystemet. 	KB

		<p>PURA meldte inn forslag om at Knut Bjørnskau, Nordre Follo kommune, skulle delta i arbeidet, han er tatt inn i referanse-/ressursgruppen.</p> <p>PURA sendte henvendelse til eierkommunene for å innhente foreløpige innspill til den kommende veilederen fra planfolket i kommunene, ingen innspill kom.</p> <p>Knut orienterte kort om behov for en veileder. Oppstartsmøte 20.04.2023.</p>	
5	Anskaffelse av tjenester innen tiltaksorientert vannkvalitetsovervåking i PURA	<p>Anita orienterte om status for anskaffelsen, som blir en anbudskonkurranse med mulighet for intervjuer.</p> <p>Anskaffelsesdokumentene er nå ferdigstilt, ad hoc-gruppe Anskaffelse i PURA har utarbeidet behovsbeskrivelsen.</p> <p>Innkjøpskontoret har bistått oss anskaffelsesfaglig.</p> <p>Kunngjøring skjer uke 15 eller 16. Prosjektgruppen får anskaffelsesdokumentene tilsendt.</p> <p>Anskaffelsen blir en tidsbegrenset løpende tjenesteavtale. Kontrakt gjelder for årene 2024, 2025 og 2026, deretter forlenges avtalen automatisk for ett år av gangen inntil den sies opp. Dette synes å være både rasjonelt og smidig, og sikrer oss nødvendig kvalitet og dynamikk i overvåkingen.</p> <p>Det blir en helhetlig anskaffelse der alle delene av overvåkingen er inne, ingen inndeling i tjenester som tidligere.</p> <p>Tilbudsfrist 30. mai, signering av kontrakt innen slutten av juni.</p> <p>Diskusjon/meningsytring i gruppen.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB KB
6	Ås kommune: Temaplan for vannforsyning, avløp og vannmiljø 2023 – 2035	<p>Karoline Dahl Myrstad, Ås kommune, presenterte temaplanen. Presentasjonen sendes prosjektgruppen.</p> <p>Planen gir en samlet status for vann, avløp og vannmiljø i Ås kommune. Temaplanen er delt inn i 6 hovedmål med ulike delmål.</p> <p>Tilbakemelding fra gruppen om at planen fremstår som solid. Et godt grep å gjennomføre ROS-analyse før arbeidet med planen startet, dette ga et godt grunnlag. Noen innspill til en uttalelse fra PURA ble gitt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viktige dokumenter fra PURA har vært benyttet under utarbeidelsen: Strategihåndboka, trendanalyser, årsrapport, - disse kan ev. tydeliggjøres ytterligere. - Savner også en tydeligere kobling/forpliktelse mot kommuneplanens arealdel. <p><u>Vedtak:</u> PURA gir en uttalelse til temaplanen. Et forslag til uttalelse sendes gruppen snarlig, innspill tas inn og endelig uttalelse sendes Ås innen fristen 01.05.2023.</p>	KDM AB
7	Øvrig nytt fra vannregionmyndigheten	<p>Estrella orienterte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionale vannforvaltningsplaner: <p>Dialogmøte i mars med Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet. Planene skal oppdateres, blant annet nye miljømål for en del vannforekomster. En kortversjon skal utarbeides. Tiltaksprogram må endres ift. vedtak i fylkestingene og godkjenningen fra departementene.</p>	EF

		<p>Rammeplanene ble tatt opp: Tiltakene må være operative innen 3 år. Nytt: Høringsperiode økes til 6 mnd. – i tråd med vanddirektivet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Endring av vannregiongrensene: Ingen endelig avgjørelse tatt. Avventer endelig utfall etter vurderinger i Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet og NVE. ● Møte i vannområdeforum i mars, tema var arealplanlegging og vannmiljø. ● Snarlig møte med svenske myndigheter om grensevasdragene. ● Frist for årsrapportering fra vannområdene 1. mai. ● Innplassering av mannskap klart: Estrella i Akershus, Helene Gabestad i Østfold, Tonje Rundbråten i Buskerud. ● Nasjonalt restaureringsseminar blir 1. november. ● Jobber med aktivitetsplanen og formidling; hjemmesiden, enkle veiledere for fysiske tiltak. ● Støtter flere prosjekter: Skog og vann, kantsoner, prosjekter i Drammensvassdraget. ● Møte i vannregionutvalget i mai. <p><i>Tas til orientering</i></p>	
8	Temagruppene	<p>Gjelder alle temagruppene: For en mer detaljert redegjørelse for sakene: Se referater fra møtene i temagruppene på PURAs hjemmeside.</p> <p><u>Temagruppe Landbruk.</u> Anita og Tom redegjorde for Arne Ivar.</p> <p>Siste møte: 16.12.2022 Neste møte: 25.05.2023</p> <p>Temaer på siste møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miljørådgivning Storgrava: Gjennomført ved Tom Wetlesen. Er så godt som fullført. Veldig god oppslutning, de fleste har takket ja til rådgivningen som er kostnadsfritt for brukerne (finansieres av klima- og miljøtilskudd fra Statsforvalteren og PURA). Tiltak med støtte i SMIL-midler er viktig i oppfølging av rådgivningen. Tom redegjorde for sine erfaringer. - Erosjonssikring av Storgrava: Egen sak på dette møtet; sak 9. - Skuterudbekken/Grytelandsbekken/Rustadbekken – status for erosjonssikring og utvidet overvåking: Overvåking er avsluttet. Både kjemi og bakteriologi (vannprøver) og biologi (påvekstalger, bunndyr og heterotrof begroing) er prøvetatt i 2022. Rapport blir utarbeidet av Norconsult etter 15. april. Vedr. vedlikehold av erosjonssikringstiltak: Det har vært 	AIS

		<p>gjennomført enkelte tiltak for å vedlikeholde erosjonssikringen, med finansieringsstøtte ved SMIL-midler. Behov for flere terrasser.</p> <p>- Ny forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket i Oslo og Viken: Forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket, Oslo og Viken, trådte i kraft 1. januar. Orienteringsmøte arrangert 15. februar for bøndene i Follo, - samarbeid mellom Landbrukskontoret og Morsa. Det ble informert om innholdet i forskriften samt muligheter knyttet til ny miljøteknologi og dyrkingsmetoder i korndyrking. Om lag 100 bønder deltok.</p> <p>- Regionalt miljøprogram 2022: Stor etterspørsel etter regionale miljøtilskudd (RMP) i 2022, 195 søknader. Må tilbake til 2015 for å finne høyere oppslutning om ordningen. De mest omsøkte tiltakene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - direktesådd høstkorn - bruk av fangvekster - utsatt jordarbeiding om høsten. <p>På grunn av stor oppslutning ble endelige tilskuddssatser noe lavere enn de satsene som ble satt som foreløpige for 2022, men satsene var høyere enn i 2021.</p> <p>- SMIL-midler 2022: Bra søknadsmengde i 2022. Follo landbrukskontor ga tilsagn til 40 søknader, for til sammen kr 2.873.500.</p> <p>- Kontroller gjennomført av Landbrukskontoret: Etter krav i Oslojordplanen er det gjennomført systematiske kontroller på bruk som har søkt om produksjonstilskudd og regionale miljøtilskudd. Avdekket brudd på krav om tilstrekkelig vegetasjonssone mot vassdrag hos tre foretak. Medførte avkortning i produksjonstilskudd. I tillegg noen avvik der det var søkt på ordninger som ikke gjelder for omsøkt område.</p> <p>- Handlingsplan for landbrukstiltak i PURA 2023-2024: Planen er gjennomgått og oppdatert. Tiltak om skog og vann tatt inn, dette får fokus dersom prosjekt i regi av vannregionmyndigheten får midler for videre drift. Prosjektgruppen ønsker en presentasjon av handlingsplan for landbruket på et senere møte.</p> <p><i>Tas til orientering.</i></p> <p><u>Temagruppe Biologi/limnologi</u> Knut redegjorde.</p> <p>Siste møte: 08.02.2023 Neste møte: 20.04.2023 (senere utsatt til 08.05.2023)</p> <p>Temaer på siste møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henvendelse fra NMBU om finansiell støtte til masterprosjekt: Omsetning av nitrogen i innsjøer – betydning av innsjøinterne prosesser for fjerning av nitrogen og tilbakeholdelse av fosfor i sedimenter: <p>Presentasjon av prosjekt ved Gunnhild Riise med studenter.</p>	KB
--	--	--	----

		<p>Site: Årungen. PURA bevilger kr 60.000 til prosjektet, etter søknad fra NMBU. Viktig kunnskap for arbeidet med nedslagsfeltet til Årungen og Oslofjorden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anskaffelse av tjenester innen tiltaksorientert vannkvalitetsovervåking fra 2024: Egen sak på dette møtet, sak 5. - Redegjørelse fra Miljødirektoratet om finansiering av mottaksanlegg for båtseptik fra fritidsbåter: Egen sak på dette møtet; sak 11. - Status reguleringsfiske Østensjøvann: Egen sak på dette møtet; sak 9. - Status erosjonssikring av Storgrava: Egen sak på dette møtet, sak 9. - Status planlegging av nye Østre linje: Reguleringsplan med miljøoppfølgingsplan (MOP) skal ut på høring. Bane NOR har møte med Nordre Follo kommune i uke 16. - Status hovedplaner i kommunene: Egen sak på dette møtet; sak 6. - Status Fagrådet: <ul style="list-style-type: none"> • Modeller for fjorden: Dialog med Miljødirektoratet og Fylkeskommunen om videre modellering. Før innhenting av leverandør: Et leverandørseminar/workshop med bransjen vil bli holdt i regi av Miljødirektoratet. • Dialog med Fagrådet for ytre Oslofjord i gang. Møte med dette der også Oslofjordens friluftsråd deltar. • Prosjektet "Helhetlig resipientvurdering og tiltaksplan for rensed avløpsvann til Indre Oslofjord" er i gang, en rekke utfordringer. Prosjektet går ut 2024. - Dialogmøte om regionalt samarbeid om avløp og Oslofjorden: Bred deltakelse fra fylkeskommuner, statsforvaltere, utvalgte vannområder, Fagrådet m.fl. på møte 08.03.2023. Knut representerte både Fagrådet og PURA. Viktig å få politikere engasjerte i arbeidet med fjorden, og se på mulighetene for statlig støtte til tiltaksgjennomføring. <p><i>Tas til orientering</i></p> <p><u>Temagrupper Kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse (KOS):</u> Anita redegjorde for Line Lid Brække.</p> <p>Siste møte: 24.01.2023 Neste møte: 06.06.2023</p> <p>Temaer på siste møte: - Tilførselsdata – årsrapportering 2022 Gruppen benytter et kilderegnskap spesielt utviklet for PURA for å årlig kunne rapportere på tilførsler av fosfor og nitrogen fra kommunalt ledningsnett, spredt bebyggelse og tette flater.</p>	LLB
--	--	--	-----

		<p>Rapporteringen for 2022 er nå levert. Går inn i PURAs databank om historiske teoretiske tilførsler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Runde rundt bordet på følgende tema: <ul style="list-style-type: none"> - utbedringer/arbeider og tilsyn innen spredt bebyggelse 2023, linket opp mot kommunenes plandokumenter - utbedringer/arbeider på kommunalt ledningsnett 2023 – linket opp mot kommunenes plandokumenter - overvann - viktige hendelser i PURAs del av kommunen som vil kunne ha betydning for vannkvaliteten i vassdragene. <p><i>Tas til orientering</i></p>	
9	Status for prosjekter i temagruppene	<p><u>Reguleringsfiske Østensjøvann 2023</u> Ref. redegjørelse på siste prosjektmøte 13.12.2022. Rapport mottatt fra NMBU som reguleringsfiske 2022: "Reguleringsfiske med miljøovervåkningsprogram for Østensjøvann i Ås kommune 2022". Rapporten sendes prosjektgruppen. Ved fisket i 2023 vil fugleobservasjoner bli vektlagt etter påtrykk fra Statsforvalteren. NMBU har knyttet til seg fuglespesialister som skal observere fuglene før og under fisket.</p> <p><u>Storgrava: Flomberegninger/flomsonekart. Status</u> Bruk av rammeavtale i Frogn kommune for innhenting av bistand til oppdraget. Asplan Viak fikk oppdraget, er i gang. Kommunen har levert sine data ift. innmåling av bekken. Rapport fra Asplan Viak i første halvdel av mai.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	<p>AB</p> <p>OHU</p>
10	Statsforvalterens ønske om utplassering av beitedyr rundt Østensjøvann	<p>PURA savnet informasjon om utfallet av den interne prosessen Statsforvalteren skulle ha etter vårt møte 15.11.2022. Etter purring svarte Statsforvalteren at det ikke er tatt noen endelig beslutning vedr. beitedyr. Det vil bli bestilt en vurdering/rapport av en ekstern part om effektene av beite rundt vannet. PURA avventer denne vurderingen.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	AB
11	Miljødirektoratets nye føringer om finansiering av båtseptikmottak	<p>Miljødirektoratet sendte brev til alle landets kommuner om nye føringer for finansieringsmottak 19.01.2023. PURA diskuterte dette på møtet i temagruppe Biologi/limnologi 08.02.2023, her ble et utkast til kommentar fra oss gjennomgått. Utkastet ble sendt på runde i temagruppen, ferdigstilt og oversendt M-dir. 23.02.2023. Miljødirektoratet svarte oss i brev av 23. mars. Her er konklusjonen: Det er ikke rettslig adgang til å finansiere etablering og drift av et mottaksanlegg for båtseptik gjennom verken avfallsgebyret eller vann- og avløpsgebyret. Kommunene kan finansiere tjenesten ved enten å kreve den enkelte bruker for betaling eller å finansiere tjenesten over eget budsjett. Miljødirektoratet vil utarbeide forslag til forskrift om forbud mot tømning av båtseptik i Oslofjorden. Når denne kommer på</p>	AB

		<p>høring til sommeren vil PURA igjen kunne uttale seg om den nye finansieringsløsningen.</p> <p><i>Tas til orientering</i></p>	
12	Kommunikasjon/ seminarer/ workshops	<ul style="list-style-type: none"> • Besøk av miljøøkonomiavdelingen i Miljødirektoratet 22.03.2023 – ekskursjon i PURA: Anita orienterte om besøket, omtalt på PURAs hjemmeside. • Workshop i regi av NIBIO 26.01.2023: Forskningsprosjektet Norbalt ECOSAFE Anita orienterte om workshopen. Fokus i dette internasjonale prosjektet er miljømål for næringsstoff i elver og innsjøer, bedre modeller for beregning av disse, tiltak for å redusere tilførslene, overvåking, effekter av klimaendringer. Prosjektgruppen får tilsendt presentasjonene og kort oppsummering fra arrangementet. • Webinar i regi av NIBIO 17.04.2023: Ekstreme avrenningsepisoder i jordbruksområder : Data fra bl.a. Skuterudfeltet vil bli presentert på webinaret. Gruppen har fått tilsendt link til arrangementet og oppfordres til å delta. 	AB
13	Runde rundt bordet – evaluering av møtet	<p>Disiplinert og effektivt møte som vanlig. God informasjonsdeling selv om det var mye på agendaen.</p>	alle
14	Neste møte	<p>Uke 25/2023: Tirsdag 20.06.2023 i møterom Store salong, Ås kulturhus, dersom ikke annet møtested avtales.</p>	alle